

## Cynllun y Barri ar gyfer Bwrdd Cymdogaethau Cylch Gorchwyl

### 1. CEFNDIR

- 1.1 Mae Llywodraeth y DU wedi nodi'r Barri fel un o [75 o drefi](#) i dderbyn cyllid [Cynllun ar gyfer Cymdogaethau](#). Bydd £2m o gyllid yn cael ei ryddhau bob blwyddyn dros y cyfnod o ddeng mlynedd hyd at 2035 gydag ardaloedd lleol yn cael hyblygrwydd i reoli gwariant dros yr amser hwn. Mae'n ofynnol i bob tref sefydlu Bwrdd Partneriaeth sy'n dwyn ynghyd arweinwyr cymunedol a chyflogwyr i nodi blaenoriaethau lleol ar gyfer buddsoddi hirdymor.
- 1.2 Cyngor Bro Morgannwg fydd y corff atebol sy'n gyfrifol am weithredu cynlluniau a diwydrwydd dyladwy y cyllid, cytundebau taliadau grant ac adroddiadau ariannol.
- 1.3 Bydd pob Bwrdd, mewn partneriaeth â'u hawdurdod lleol, yn datblygu 'Cynllun Adfywio', gan nodi ei weledigaeth ar gyfer y degawd nesaf ochr yn ochr â 'Chynllun Buddsoddi' manylach ar gyfer pedair blynedd gyntaf y rhaglen. Ni fydd y Bwrdd yn endid cyfreithiol â chyfansoddiad ffurfiol.
- 1.4 Mae'r Bwrdd, gan weithio gyda'r awdurdod lleol, yn gyfrifol am lunio Cynllun Adfywio 10 mlynedd ar gyfer eu hardal, gan nodi'r gweithgarwch a ddilynr i gyflawni tair thema strategol y rhaglen hon:
  - lleoedd ffyniannus
  - cymunedau cryfach
  - cymryd rheolaeth yn ôl

Bydd y Bwrdd yn cydymffurfio â'r holl ganllawiau a gofynion perthnasol a osodir gan Lywodraeth y DU

### 2. AELODAETH O FWRDD CYNLLUN Y BARRI AR GYFER CYMDOGAETHAU

- 2.1 Bydd Bwrdd Cynllun y Barri ar gyfer Cymdogaethau yn cynnwys aelodau o'r canlynol:
  - Cadeirydd annibynnol
  - Yr Aelod Seneddol
  - Un Cynrychiolydd o Gyngor Bro Morgannwg (aelod etholedig)
  - Un Cynrychiolydd o Gyngor Tref y Barri (aelod etholedig)
  - Uwch gynrychiolydd o'r Heddlu
  - Cynrychiolydd cymunedol/preswylwyr
  - Cynrychiolydd/Cynrychiolwyr Busnesau Lleol
  - Cynrychiolydd Ysgol/Coleg Lleol
  - Cynrychiolydd/Cynrychiolwyr Diwylliant/Treftadaeth Leol

Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr a gall y Bwrdd ddewis penodi aelodau pan fyddant yn barnu ei bod yn briodol cefnogi eu gwaith.

## Cynllun ar gyfer Cymdogaethau

### Bwrdd Cynllun y Barri ar gyfer Cymdogaethau — Cylch Gorchwyl 2025

- 2.2 Bydd gan Fwrdd Cynllun Cymdogaethau y Barri yr opsiwn i gyfethol aelodau ychwanegol os ystyrir eu bod yn briodol ac yn dibynnu ar y materion y dylid mynd i'r afael â nhw yn y cynllun wrth symud ymlaen.
- 2.3 Gall Bwrdd Cynllun Cymdogaethau y Barri estyn gwahoddiadau i unigolion sydd â gwybodaeth arbenigol i fynychu cyfarfodydd at ddibenion ymgynghori a chasglu tystiolaeth/mewnwelediad arbenigol.
- 2.4 Gellir sefydlu gweithgorau thematig hefyd i roi archwiliad manwl o faterion ac opsiynau gan roi adborth a chyngor i'r Bwrdd.
- 2.5 Bydd o leiaf un aelod o'r Bwrdd yn eistedd ar unrhyw weithgor thematig a gall fod yn Gadeirydd y grŵp hwnnw.
- 2.6 Er mwyn osgoi amheuaeth, ni fydd aelodau grwpiau thematig yn cael eu hystyried yn aelodau o'r Bwrdd ac ni fydd ganddynt hawl i bleidleisio ar benderfyniadau.
- 2.7 Bydd aelodau'r Bwrdd yn peidio â bod yn aelod os bydd:
  - Eu hawdurdod/corff cynrychioliadol yn eu dileu/amnewid
  - Aelod o'r fath yn rhoi hysbysiad ysgrifenedig o ymddiswyddiad a hysbysiad amnewid.
  - Methdaliad aelod, gwneud unrhyw drefniant neu gyfansoddiad gyda chredydwy'r neu ddatodiad neu yn achos sefydliad yn dirwyn i ben.
  - Mae aelodau o'r fath yn marw neu'n analluog fel arall ac yn methu â mynychu cyfarfodydd am gyfnod sylweddol o amser.

### 3. TYMOR Y SWYDD

- 3.1 Fel arfer, dylai aelodau unigol Bwrdd Cynllun Cymdogaethau y Barri (gan gynnwys y Cadeirydd) barhau am gyfnod o 3 blynedd gyda'r opsiwn i ymestyn am 3 blynedd arall ar sail dreigl oni bai eu bod yn meddiannu un sedd ddynodedig (e.e. yr Aelod Seneddol).
- 3.2 Bydd aelodaeth yn cael ei hadolygu'n flynyddol, a bydd aelodaeth barhaus yn amodol ar gyfraniad boddhaol ym marn y Cadeirydd a Chyngor Bro Morgannwg fel corff atebol.
- 3.3 Rhaid i Gadeirydd y Bwrdd fod yn gynrychiolydd annibynnol (anetholedig). Bydd enwebiadau ar gyfer Cadeirydd yn cael eu cynnig gan Gyngor Bro Morgannwg a'u trafod yn anffurfiol gydag aelodau'r Bwrdd cyn penodi i'r Cadeirydd. Caiff y Bwrdd, os yw'n dymuno, enwebu Dirprwy Gadeirydd o blith ei aelodau ar yr amod bod y person hwnnw hefyd yn annibynnol ar gyrf etholedig.

### 4 TALIADAU

- 4.1 Mae pob swydd ar Fwrdd Cynllun Cymdogaethau y Barri **yn ddi-dâl** gyda chynrychiolwyr yn darparu eu hamser ar sail wirfoddol bob amser. Gellir ymdrin â rhai mân dreuliau teithio yn amodol ar gytundeb ymlaen llaw ac yn unol â pholisi'r Cyngor ar gyfer Aelodau Ward etholedig.

## **5. CYFARFODYDD BWRDD**

- 5.1 Bydd Cyngor Bro Morgannwg yn darparu cymorth gweinyddol i Fwrdd Cynllun Cymdogaethau y Barri ac yn cynorthwyo i gydlynu cyfarfodydd, lleoliadau ac unrhyw gymorth ar-lein i aelodau.
- 5.2 Bydd cyfarfodydd y Bwrdd yn cael eu cynnal o leiaf bedair gwaith y flwyddyn drwy gydol y rhaglen fuddsoddi, gydag is-grwpiau a chyfarfodydd eraill yn cael eu cynnal yn ôl yr angen gan y Cadeirydd. Gall cyfarfodydd gael eu cynnal yn amlach yn y flwyddyn gyntaf wrth i'r Cynllun gael ei ddatblygu.
- 5.3 Bydd y Bwrdd yn pennu amlder y cyfarfodydd sy'n ofynnol ar ôl hynny.
- 5.4 Bydd cyfarfodydd y Bwrdd yn cael eu cynnal yn bersonol yn ardal y Barri ar adegau sy'n gyfleus i bawb sy'n bresennol.
- 5.5 Gall cyfarfodydd gael eu cynnal ar-lein gan ddefnyddio MS Teams. Bydd y rhaniad rhwng cyfarfodydd ar-lein ac wyneb yn wyneb yn dibynnu ar y pwnc i'w drafod a bydd y Cadeirydd yn cytuno arno ymlaen llaw.
- 5.6 Ni fydd unrhyw fusnes ffurfiol yn cael ei gynnal mewn unrhyw gyfarfod oni bai bod cworwm o aelodau yn bresennol. Bydd cworwm yn ddim llai na phum aelod bwrdd gan gynnwys cadeirydd annibynnol neu is-gadeirydd annibynnol enwebedig ar gyfer y cyfarfod ac un aelod etholedig o Gyngor Bro Morgannwg yn bresennol.
- 5.7 Lle bynnag y bo modd, bydd aelodau'r Bwrdd yn dod i benderfyniadau drwy gonsensws ac yn ceisio sicrhau unfrydedd.
- 5.8 Mewn amgylchiadau eithriadol lle mae angen pleidlais ffurfiol, bydd y cynnig yn cael ei gario gan gytundeb mwyafrifol syml o'r aelodau sy'n pleidleisio a phleidleisio drwy ddangos dwylo. Bydd gan y Cadeirydd y bleidlais fwrw os bydd tei.
- 5.9 Ni fydd aelodau'r cyhoedd yn gallu mynychu cyfarfodydd y Bwrdd oherwydd natur fasnachol sensitif y trafodaethau sy'n cael eu cynnal.
- 5.10 Bydd blaengynllun o gyfarfodydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Bro Morgannwg. Cyhoeddir agendâu a phapurau cyhoeddus yn unol â chanllawiau Llywodraeth y DU. Bydd copïau o gofnodion a chamau gweithredu y cytunwyd arnynt, gan gynnwys unrhyw wrthdaro buddiannau yr adroddwyd amdanynt, hefyd ar gael yn unol â chanllawiau Llywodraeth y DU.
- 5.11 Gellir eithrio papurau a gwybodaeth fasnachol sensitif neu gyfrinachol rhag cael eu cyhoeddi yn unol â threfniadau llywodraethu a chyllid Cyngor Bro Morgannwg. Gall y Bwrdd a'r Ysgrifenyddiaeth benderfynu ar faint o fanylion a gynhwysir mewn munud.

## **6. YMDDYGIAD AELODAU**

- 6.1 Bydd pob aelod o Fwrdd Cynllun Cymdogaethau y Barri yn cadw at "Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus" (Egwyddorion Nolan) fel y nodir yn Atodiad A a byddant yn rhwym wrth god ymddygiad eu hawdurdod/sefydliadau eu hunain yn eu gwaith gydag aelodau eraill o'r Bwrdd a'r gymuned ehangach. Dylai unrhyw aelodau nad ydynt yn destun Cod Ymddygiad ffurfiol neu ddogfen debyg roi sylw i God Ymddygiad Cyngor Bro Morgannwg wrth ddatgan buddiannau personol ac ariannol.
- 6.2 Ni all y Bwrdd wneud unrhyw benderfyniad, sy'n peryglu cyfrifoldebau cyfreithiol/statudol Cyngor Bro Morgannwg neu'n dwyn anfri ar y Cyngor mewn unrhyw ffordd.

## 7. DATGANIADAU O FUDDIANT

- 7.1 Mae'n ofynnol i holl Aelodau'r Bwrdd gwblhau datganiad o fuddiannau personol ac ariannol yn ardal y Barri ar unwaith ar ôl eu penodi ac ni chaniateir iddynt gymryd rhan ym musnes y Bwrdd nes bod dogfen neu gofnod buddiannau o'r fath wedi'u cyflwyno i Gyngor Bro Morgannwg. Mae manylion y buddiannau sydd i'w cofnodi i'w gweld yn Atodiad B.
- 7.2 Disgwylir i Aelodau'r Bwrdd roi rhybudd ar unwaith am unrhyw newidiadau i'r datganiadau cyffredinol o fuddiant cyn mynychu cyfarfodydd pellach.
- 7.3 Pan fydd naill ai buddiannau personol, ariannol/anariannol neu fuddiannau sefydliadol yn codi sy'n gysylltiedig â phynciau penodol neu eitemau agenda'r cyfarfod yna dylai'r aelod hysbysu'r Cadeirydd am natur y gwrthdaro posibl (real neu ganfyddedig) cyn y cyfarfod neu ar unwaith y daw i'r amlwg yn ystod unrhyw drafodaeth.
- 7.4 Pryd bynnag y bydd gan berson wrthdaro buddiannau mewn unrhyw fater sydd i'w drafod, ni fydd gan y person hawl i aros yn bresennol yn ystod y trafodaethau, cyfrannu at y trafodaethau, cyflwyno sylwadau mewn perthynas â'r mater, na hawl i bleidleisio ar y mater.
- 7.5 Yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd yn unig, gellir caniatáu i berson aros yn bresennol ar gyfer y drafodaeth lle gallant ddarparu mewnwelediad neu brofiad ychwanegol ond ni chaniateir iddo bleidleisio ar unrhyw adeg.

## 8. Rolau a Chyfrifoldebau

- 8.1 Rôl y **Cadeirydd annibynnol** yw arwain y Bwrdd wrth lunio'r cynllun adfywio ar gyfer y Barri a goruchwyllo'r gwaith parhaus o gyflawni. Y cyfrifoldebau allweddol yw:
  - Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad i sicrhau bod y Bwrdd yn cyflawni ei nodau.
  - Cadeirio cyfarfodydd y Bwrdd yn effeithiol, gan annog cyfranogiad a mewnbwn gan aelodau ac arwain y grŵp i benderfyniadau effeithiol drwy gonsensws.
  - Bod yn eiriolwr dros y Barri ar ran y Bwrdd a'r gymuned ehangach.
  - Bod yn ddylanwadwr effeithiol ar gyfer y Barri ar lefelau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.

## Cynllun ar gyfer Cymdogaethau

### Bwrdd Cynllun y Barri ar gyfer Cymdogaethau — Cylch Gorchwyl 2025

- Sicrhau bod y Bwrdd yn cadw at safonau uchel o ran moeseg a llywodraethu.
- Ymarfer pleidlais fwrw os oes angen yn ystod cyfarfodydd

8.2 Rôl **Aelodau'r Bwrdd** yw cefnogi'r Cadeirydd i lunio'r cynllun adfywio ar gyfer y Barri, datblygu consensws ar flaenoriaethau ar gyfer y Barri a chefnogi darpariaeth partneriaeth. Bydd gofyn i aelodau'r Bwrdd:

- Bod yn eiriolwr dros y Barri ar ran y Bwrdd a'r gymuned ehangach
- Mynychu cyfarfodydd y Bwrdd a chyfrannu'n effeithiol atynt
- Bob amser, adlewyrchu'r farn gonsensws mewn trafodaethau allanol gyda phartneriaid a rhanddeiliaid eraill.
- Ystyried safbwyntiau rhanddeiliaid eraill a bod yn ymwybodol o safbwyntiau a safbwyntiau gwahanol.
- Cefnogi aelodau eraill y Bwrdd i geisio penderfyniad consensws ar flaenoriaethau lleol.

8.3 Os yw Aelodau'r Bwrdd yn cynrychioli sefydliad neu grŵp disgwylir iddynt gyfathrebu'n ôl i'r sefydliad y maent yn ei gynrychioli a cheisio cytundeb i siarad ar ran y sefydliad y maent yn ei gynrychioli yng nghyfarfodydd y Bwrdd.

## 9. Protocolau CYFATHREBU A CYFRINACHEDD

9.1 Bydd gofyn i aelodau'r Bwrdd gadw cyfrinachedd yr holl faterion a drafodir yng nghyfarfodydd y Bwrdd a dilyn protocolau cyfathrebu y cytunwyd arnynt bob amser. Bydd hyn yn sicrhau y gellir cynnal trafodaethau agored a thryloyw ac yn lliniaru'r risg y bydd cyhoeddiadau cynamserol neu allan o'u cyd-destun yn cael eu gwneud.

9.2 Bydd y Cadeirydd, mewn trafodaeth â Chyngor Bro Morgannwg, yn cytuno ar bob cyfathrebiad ffurfiol gan gynnwys cymeradwyo nodiadau cyfarfod, datganiadau i'r wasg a chyfathrebu ar y cyfryngau cymdeithasol.

## 10. PWERAU ARGYFWNG

10.1 Gall y Cadeirydd, mewn ymgynghoriad â Chyngor Bro Morgannwg, arfer penderfyniadau/cymeradwyaethau priodol lle nad yw'r amserlenni yn caniatáu cynnal cyfarfod ac yn unol â gweithdrefnau gweithredu Cyngor Bro Morgannwg. Bydd unrhyw arfer o'r pŵer brys hwn yn cael ei gofnodi'n gynhwysfawr yn ysgrifenedig a'i adrodd i gyfarfod nesaf y corff hwnnw. Ni fydd pwerau brys yn ymwneud â dyfarnu grantiau ond gellir eu cymhwyso i newidiadau o fewn prosiectau cymeradwy a gofynion adrodd i Lywodraeth y DU.

## 11. GWEITHDREFN YMDRIN Â CHWYNION

11.1 Bydd y Bwrdd yn cadw at weithdrefnau ymdrin â chwynion Cyngor Bro Morgannwg ar gyfer Cynghorwyr. Dylid cyfeirio unrhyw gŵyn mewn perthynas ag aelod o'r Bwrdd neu weithgaredd y Bwrdd, yn y lle cyntaf, at Swyddog Monitro'r Cyngor, ac mae manylion y rhain ar gael ar wefan y Cyngor.

## 12. NEWIDIADAU I'R CYLCH GORCHWYL

## Cynllun ar gyfer Cymdogaethau

### Bwrdd Cynllun y Barri ar gyfer Cymdogaethau — Cylch Gorchwyl 2025

- 12.1 Gellir diwygio'r Cylch Gorchwyl drwy fwyafrif o ddwy ran o dair o'r pleidleisiau a fwriwyd mewn cyfarfod o'r Bwrdd, ond nid oes unrhyw ddiwygiad yn ddilys os byddai'n gwneud newid sylfaenol i amcanion a chyfrifoldebau'r Bwrdd.